

اظهاری نظر کارشناسی درباره:
«لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور»
(ماده (۲۴))

۱. ماده پیشنهادی دولت

ماده ۲۴ لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور
برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات بجز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا
می‌کند، ممنوع است. موارد استثنا به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۲۱

شماره چاپ:

۱۶۰۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۴/۸/۱۹

۲. سابقه پیشنهادی در نظام قانونگذاری

یکی از سیاست‌های تجاری که در راستای الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی و یکسان‌سازی قوانین و مقررات
بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته شده است کاهش سطح تعرفه‌ها و ممنوعیت وضع موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی
برای واردات است. البته این امر مانع اعمال سیاست دولت در زمان اتخاذ سیاست‌های غیرمنصفانه مانند
دامپینگ توسط شرکای تجاری نبوده است. از این رو ابزارهایی مانند ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون
تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، اختیاراتی به دولت داده است تا در مواقع ضرورت بتواند از طریق وضع
مابه‌التفاوت سیاست‌های جبرانی اتخاذ نماید.

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفتر: مطالعات اقتصادی

قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷
ماده (۱۳)

اجرای بند «ح» ماده (۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و برای
حفاظت مؤثر و به‌موقع از محصولات داخلی که در معرض لطمه ناشی از کاهش قیمت غیرمتعارف محصولات مشابه
خارجی قرار می‌گیرند، به دولت اجازه داده می‌شود و به پیشنهاد وزیر بازرگانی و تصویب شورای اقتصاد ظرف ۱۰ روز
به‌شرح زیر اقدام نماید:

۱. از محصولات خارجی که با قیمت غیرمتعارف و یا تسهیلات غیرعادی به کشور وارد می‌شوند مابه‌التفاوت اخذ
نماید.

۲. سیاست‌های جبرانی و ضد بازارشکنی لازم را اتخاذ و اجرا نماید.

تبصره «۱»- کلیه دستگاه‌های اجرایی و همچنین اتاق‌های بازرگانی سراسر کشور موظفند در شناسایی موارد
موضوع بند «۱» فوق و تنظیم و ارسال اطلاعات لازم برای اجرای این ماده با وزارت بازرگانی همکاری نمایند.

تبصره «۲»- دولت موظف است برای حفاظت مؤثر و به‌موقع از حقوق مصرف‌کنندگان در مواردی که معرض
افزایش قیمت غیرمتعارف کالاها داخلی قرار می‌گیرند به‌ترتیب مقرر در صدر این ماده نسبت به کاهش سود
بازرگانی کالاها مشابه خارجی اقدام نماید.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۴۵۶۸-۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۴/۱۰/۱

۳. سابقه در برنامه‌های قبلی و عملکرد آن

ماده (۲۴) پیشنهادی لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور، تقریباً مشابه ماده (۱۰۳) قانون
برنامه پنجم می‌باشد. ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجم توسعه عبارت است از:

ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجم توسعه _ برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات در طول سال‌های برنامه بجز مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می‌کند، ممنوع است. در صورت وجود چنین موانعی دولت مکلف است با وضع نرخ‌های معادل تعرفه‌ای نسبت به رفع آن اقدام نماید.
تبصره - محصولات کشاورزی مشمول این ممنوعیت نیست.

جهت تسهیل تجارت و بهبود محیط کسب‌وکار حذف موانع غیرتعرفه‌ای مورد تأکید سیاستگذاران حوزه بازرگانی و تجارت کشور می‌باشد. به‌علاوه سازمان توسعه تجارت و وزارت صنعت، معدن و تجارت در برنامه‌های پیشنهادی خود جهت ورود به سازمان تجارت جهانی (WTO) را مد نظر قرار داشته که از جمله شرایط آن حذف موانع غیرتعرفه‌ای می‌باشد. از جمله مواردی که سبب عدم تغییر مکرر قوانین و سردرگمی فعالان اقتصادی می‌گردد کاهش موانع غیرتعرفه‌ای است. البته می‌توان عنوان کرد که این حکم قانونی در عمل به‌طور کامل اجرایی نشده است و عدم صدور مجوز توسط برخی وزارتخانه‌ها و یا عدم ثبت سفارش برخی کالاها موجب ایجاد محدودیت در ورود رسمی برخی کالاها شده که در برخی موارد به ورود کالا به کشور از مسیرهای نامتعارف از جمله قاچاق منجر شده است. در برنامه پنجم جهت کنترل بازار، محصولات کشاورزی از این ماده مستثنا شده‌اند. لازم به توضیح است برای کنترل بازار محصولات کشاورزی امکان استفاده از ابزارهای تعرفه‌ای وجود داشته و هیئت وزیران با استفاده از تعیین سود بازرگانی قادر به کنترل آن می‌باشد.

۴. نیاز یا عدم نیاز به قانونگذاری

قانونگذاری در این خصوص با هدف جلوگیری از تغییر مداوم قوانین واردات و شفافیت سازوکار صدور مجوزها توسط وزارتخانه‌های مربوطه ضروری به‌نظر می‌رسد. نگرانی از کاهش کنترل دولت بر میزان واردات با توجه به محدودیت‌های موجود ارزی و شرایط بین‌المللی با توجه به وجود ابزارهای قانونی موجود از جمله وضع سود بازرگانی و یا اخذ مابه‌التفاوت و در موارد استثنایی از طریق ابزارهایی مانند مصوبات ستاد تدابیر ویژه مرتفع خواهد شد. لازم به توضیح است که حذف موانع غیرتعرفه‌ای و لزوم کاهش طبقات تعرفه‌ای و کاهش نرخ‌های تعرفه جهت ورود به سازمان تجارت جهانی ضروری به‌نظر می‌رسد، لذا برای افزایش سهم تجارت کشور چنانچه الحاق به سازمان تجارت جهانی در دستور کار قرار گرفته است لازم است در دوره زمانی مناسب قوانین کشور نیز با این مسئله هماهنگ باشد.

۵. اصلاحات پیشنهادی و دلایل

وجود اختیار تصویب موارد استثنا در هیئت وزیران موجب می‌گردد هدف قانونگذار در عدم ایجاد موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی توسط دستگاه‌های ذیربط و وزارتخانه‌ها محقق نشده و در عمل مسیری جهت ارجاع موانع غیرتعرفه‌ای توسط دستگاه‌های اجرایی به هیئت‌وزیران ایجاد و برنامه‌ریزی شایسته تجار و تولیدکنندگان دچار اخلال گردد و این موضوع با اهداف وضع این ماده مغایرت دارد. همچنین در موارد خاص و استثنایی که دخالت دولت ضروری به‌نظر می‌رسد، می‌توان از طریق وضع سود بازرگانی یا استفاده از ترتیبات وضع مابه‌التفاوت در قالب ماده (۱۳) قانون الحاق و یا در صورت ضرورت از مصوباتی نظیر مصوبات ستاد تدابیر ویژه استفاده نمود.

۶. ماده نهایی پس از اعمال اصلاحات

برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات بجز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می‌کند، ممنوع است.